

**PARAS LOGAM BERAT DI DALAM KERANG-KERANGAN DAGANGAN
DARI PANTAI BARAT SEMENANJUNG MALAYSIA**

AZANI BIN SALLEH

**FAKULTI PERIKANAN DAN SAINS SAMUDERA
UNIVERSITI PERTANIAN MALAYSIA
SERDANG, SELANGOR**

1993/94

PERPUSTAKAAN
UNIVERSITI PERTANIAN MALAYSIA

1100023760

ark

LP 7 FPSS 1 1994

1100023760

Paras logam berat di dalam kerang-kerangan dagangan dari Pantai Barat Semenanjung Malaysia / Azani Salleh.

TERENGGANU

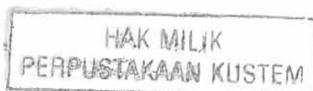

PERPUSTAKAAN

KOLEJ UNIVERSITI SAINS & TEKNOLOGI MALAYSIA
21030 KUALA TERENGGANU

1100023760

Lihat sebelah

LP
7
FPSS
1994

TERENGGANU

PARAS UNIVERSITI PERTANIAN MALAYSIA
FAKULTI PERIKANAN DAN SAINS SAMUDERA
PSF 499 - PROJEK DAN SEMINAR

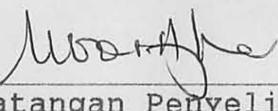
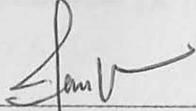
0200003125

BORANG PENGESAHAN DAN KELULUSAN LAPORAN AKHIR PROJEK

Nama penuntut : Azani bin Salleh
No. Matrik : 30003
Nama Penyelia : Dr. Noor Azhar b. Shazili
Nama Penyelia Kedua : Prof. Madya Dr. Hjh Fatimah Md.
Yusoff
Tajuk Projek : Paras Logam Berat Di Dalam Kerang-
kerangan Dagangan Dari Pantai Barat
Semenanjung Malaysia.

Dengan ini disahkan bahawa saya telah menyemak laporan akhir projek ini dan

- (i) Semua pembetulan yang disarankan oleh pemeriksa-pemerika telah dibuat, dan
(ii) laporan ini telah mengikut format yang diberikan dalam Panduan PSF 499 - Projek dan Seminar, 1993/94, Fakulti Perikanan dan Sains Samudera, Universiti Pertanian Malaysia.

(Tandatangan Penyelia Utama)
(Tandatangan Penyelia Kedua)

19/4/94

(Tarikh)

25 April 94

(Tarikh)

1100023760

0200003125

PARAS LOGAM BERAT DI DALAM KERANG-KERANGAN DAGANGAN
DARI PANTAI BARAT SEMENANJUNG MALAYSIA

Alhamdulillah bersekutu kerana kehadiran Allah SWT.
kecemasan dengan ini dan pertolongannya deratlah saya
mengalami dalam impian projek akhir ini. Walaupun berkembar
cabaran, duran dan halangan yang saya temui di dalam
mengjalankan ketulan ini namun dengan dukungan
Allah SWT dan berusaha terus berusaha dapat diselesaikan. Saya dengan
oleh
mengedarkan perihal-perihal dan maklumat.

AZANI BIN SALLEH

Bapaku pihak turut kasih saya tulus berterima kasih
bunuh Penyelia Perdana iaitu Dr. Raja Azhar Samsudin,
Penyelia Gedung (Prof. Maha Sr., BSc., Fachtur Haji Yusoff),
Pembantu Akademik (Dr. Aziz Arshad), dan penolong
pendidikan yang banyak memberi sumbangan, pertolongan
dan Laporan projek ini merupakan sebahagian daripada
keperluan untuk mendapatkan Ijazah
Bachelor Sains Perikanan.

Dengan mengikut sijuk diluluskan pada tahun 1993 kerana keterlibatan
Fakulti Perikanan dan Sains Samudera seperti Dr. Ahmad
Hamzah bin Aliyah, Dr. Wan Norwati, En. Farizal Dappon,
Cik Sunita, En. Zeidah, En. Mohd Nazar, En. Che Noria, En.
Jabary dan lain-lain lagi yang bersama-sama berjaya
FAKULTI PERIKANAN DAN SAINS SAMUDERA
UNIVERSITI PERTANIAN MALAYSIA
SERDANG, SELANGOR.
Allah sabaria yang diberi 1994

0200003125

Buat abu Fatimah **PENGHARGAAN**

Noorulah, Abang Abdi, Azuan dan anak-anak saudara yang telan Alhamdulillah bersyukur saya ke hadrat Allah s.w.t. kerana dengan izin dan pertolonganNya dapatlah saya menyiapkan laporan projek akhir ini. Walaupun berbagai cabaran, dugaan dan halangan yang saya tempohi di dalam menjalankan kajian ini namun demikian dengan kehendak Allah masalah tersebut dapat diselesaikan samada dengan mengadakan perbincangan dan sebagainya.

Dengan kesempatan seolah-olah pada ketika ini Ucapan ribuan terima kasih saya tujukan terutamanya buat Penyelia Pertama iaitu Dr. Noor Azhar Shazili, Penyelia Kedua (Prof. Madya Dr. Hjh. Fatimah Md. Yusof), Penasihat Akademik (En. Aziz Arshad) dan pensyarah-pensyarah yang banyak memberi tunjukajar, pertolongan dan kerjasama dalam menjalankan penyelidikan dan juga menyiapkan laporan projek tahun akhir ini. Walau bagaimanapun tidak dilupakan juga kepada kakitangan Fakulti Perikanan dan Sains Samudera seperti En. Ahmad Shamsudin b. Ahmad, En. Wan Nawang, En. Perumal Kuppan, Cik Sunita, Pn. Zaidah, En. Mokhtar, En. Che Hamid, En. Johari dan lain-lain lagi yang banyak memberi kerjasama dan pertolongan kepada saya . Buat kalian semua semoga Allah sahaja yang dapat membalas jasa kalian semua.

Buat ibu Fatimah bt. Yaakub, Kakak Aziah, Azizah, Noorsiah, Abang Azmi, Azman dan anak-anak saudara yang telah banyak memberi sokongan moral dan pengorbanan dengan membenarkan saya untuk belajar hingga ke peringkat yang lebih tinggi. Jasa dan pengorbanan kalian terutamanya ibu yang bersusah payah membesar dan mendidik saya untuk menjadi insan yang sempurna sangat saya hargai hingga ke akhir hayat.

Oleh yang demikian segala maklumat daripada kajian ini sekurang-kurangnya ia dapat memberi manfaat kepada umum seterusnya menjadi panduan untuk kajian pada masa akan datang mengenai tahap pencemaran logam berat di dalam kerang-kerangan dagangan. Akhir kata semoga Allah memberkati segala usaha yang dijalankan untuk kepentingan semua. InsyaAllah.

Sekian Wassalam.

AZANI SALLEH
APRIL, 1994.

Bagi *Ostrea folium* Cu kepekatan logam Zn adalah
ABSTRAK

berjulat antara 697.6-5000 $\mu\text{g/g}$ berat kering. Cu

Kajian logam berat di dalam kerang-kerangan dagangan di perairan pantai barat Semenanjung Malaysia melibatkan spesies *Anadara granosa*, *Perna viridis*, *Crassostrea belcheri*, *Ostrea folium* dan *Balanus amphitrite*. Logam berat yang dikaji di dalam otot atau tisu adalah kuprum, zink, plumbum, ferum, mangan, kadmium dan kromium pada setiap spesies dengan menggunakan alat spektrofotometer penyerapan atom (AAS).

Kepekatan logam berat bagi *Anadara granosa* di dapati Zn berjulat antara 101.3-302.4 $\mu\text{g/g}$ berat kering, Cu (4.26-30.98 $\mu\text{g/g}$ berat kering), Pb (0.051-0.32 $\mu\text{g/g}$ berat kering), Cd (0.55-7.26 $\mu\text{g/g}$ berat kering), Cr (1.05-1.49 $\mu\text{g/g}$ berat kering), Fe (448.3-991.8 $\mu\text{g/g}$ berat kering) dan Mn (1.76-12.95 $\mu\text{g/g}$ berat kering).

Manakala bagi *Perna viridis* pula adalah Zn berjulat antara 65.66-106.1 $\mu\text{g/g}$ berat kering, Cu (5.65-8.36 $\mu\text{g/g}$ berat kering), Pb (0.12-0.18 $\mu\text{g/g}$ berat kering), Cd (0.25-3.98 $\mu\text{g/g}$ berat kering), Cr (1.22-1.88 $\mu\text{g/g}$ berat kering), Fe (117.8-797.2 $\mu\text{g/g}$ berat kering) dan Mn (3.86-35.99 $\mu\text{g/g}$ berat kering).

1983. Monograph. Kedah: Universiti Malaysia Sabah.
Latai is listed among several authors, one being
as a peduruk penulis.

Bagi *Ostrea folium*. pula kepekatan logam Zn adalah berjulat antara 589.6-988.0 $\mu\text{g/g}$ berat kering, Cu (58.13-109.2 $\mu\text{g/g}$ berat kering), Pb (0.08-0.74 $\mu\text{g/g}$ berat kering), Cd (0.19-2.89 $\mu\text{g/g}$ berat kering), Cr (0.89-4.11 $\mu\text{g/g}$ berat kering), Fe (185.8-349.4 $\mu\text{g/g}$ berat kering) dan Mn (3.49-16.48 $\mu\text{g/g}$ berat kering). Bagi *Crassostrea belcheri* ini menunjukkan kepekatan Zn sebanyak 984.9 $\mu\text{g/g}$ berat kering, Cu (28.89 $\mu\text{g/g}$ berat kering), Pb (0.19 $\mu\text{g/g}$ berat kering), Cd (1.42 $\mu\text{g/g}$ berat kering) dan Mn (5.39 $\mu\text{g/g}$ berat kering).

Kepekatan logam bagi *Balanus amphitrite* pula menunjukkan Zn berjulat antara 491.5-4119.9 $\mu\text{g/g}$ berat kering, Cu (36.79-155.8 $\mu\text{g/g}$ berat kering), Pb (0.52-1.57 $\mu\text{g/g}$ berat kering), Cd (0.41-2.86 $\mu\text{g/g}$ berat kering), Cr (4.15-10.45 $\mu\text{g/g}$ berat kering), Fe (367.9-1685.5 $\mu\text{g/g}$ berat kering) dan Mn (4.6-43.47 $\mu\text{g/g}$ berat kering).

Keseluruhan spesies yang dikaji menunjukkan kepekatan logam berada di paras yang selamat kecuali dalam *Anadara granosa*, *Ostrea folium*, dan *Crassostrea belcheri* yang mana kandungan zink adalah tinggi iaitu melebihi had yang telah ditetapkan oleh Akta Makanan 1983. Manakala *Balanus amphitrite* pula didapati tinggi tetapi ia tidak digunakan sebagai makanan dan hanya sebagai penunjuk pencemaran.

ABSTRACT

35.99 $\mu\text{g/g}$ dry weight).

This project attempts to assess metal pollution in various area from west coast Peninsular Malaysia by analysing samples of commercial shellfishes, which may serve as suitable indicator organisms. This is also an attempt to compare heavy metal accumulation in other bivalves namely the rock oyster (*Ostrea folium*), the commersial oyster (*Crassostrea belcheri*), the cockles (*Anadara granosa*), the mussel (*Perna viridis*) and the barnacles (*Balanus amphitrite*). The determination of copper, zinc, lead, iron, manganese, cadmium and cromium was carried out in the soft tissue by atomic absorption spectrophotometry (AAS).

Metal concentrations in *Anadara granosa* ranged from Zn (101.3-302.4 $\mu\text{g/g}$ dry weight), Cu (4.26-30.98 $\mu\text{g/g}$ dry weight), Pb (0.051-0.32 $\mu\text{g/g}$ dry weight), Cd (0.55-7.26 $\mu\text{g/g}$ dry weight), Cr (1.05-1.49 $\mu\text{g/g}$ dry weight), Fe (448.3-991.8 $\mu\text{g/g}$ dry weight) and Mn (1.76-12.95 $\mu\text{g/g}$ dry weight).

The other spesies studied, *Perna viridis* had metal contents of Zn (65.66-106.1 $\mu\text{g/g}$ dry weight), Cu (5.65-8.36 $\mu\text{g/g}$ dry weight), Pb (0.12-0.18 $\mu\text{g/g}$ dry weight), Cd (0.25-3.98 $\mu\text{g/g}$ dry weight), Cr (1.22-1.88 dry weight), Fe (117.8-797.2 $\mu\text{g/g}$ dry weight) and Mn (3.86-

35.99 µg/g dry weight).

Metal concentration in *Ostrea folium* ranged from Zn (589.6-988.0 µg/g dry weight), Cu (58.13-109.2 µg/g dry weight), Pb (0.08-0.74 µg/g dry weight), Cd (0.19-2.89 µg/g dry weight), Cr (0.89-4.11 µg/g dry weight), Fe (185.8-349.4 µg/g dry weight) and Mn (3.49-16.48 µg/g dry weight). Metal concentrations in *Crassostrea belcheri* showed Zn (984.9 µg/g dry weight), Cu (28.89 µg/g dry weight), Pb (0.19 µg/g dry weight), Cd (1.42 µg/g dry weight) and Mn (5.39 µg/g dry weight).

In the *Balanus amphitrite* the concentration of metal range were Zn (491.5-4119.9 µg/g dry weight), Cu (36.79-155.8 µg/g dry weight), Pb (0.52-1.57 µg/g dry weight), Cd (0.41-2.86 µg/g dry weight), Cr (4.15-10.45 µg/g dry weight), Fe (367.9-1685.5 µg/g dry weight) and Mn (4.6-43.47 µg/g dry weight).

The study demonstrated that the concentrations of metals in bivalves were below the maximum permissible allowed by the Food Regulation 1983 but in *Anadara granosa*, *Ostrea folium* and *Crassostrea belcheri* zinc concentrations were higher.